

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse
„Haridus- ja teadusministri 6. juuli 2023. a määruse nr 24 „Õpetajakoolituse ja
tugispetsialistide koolituse üliõpilaste stipendiumi suurus, maksmise tingimused ja
kord“ muutmise“ eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse kõrgharidusseaduse § 15 lõike 4 alusel.

Määrusega täpsustatakse stipendiumi andmise tingimusi eelkõige esimese aasta üliõpilaste osas, lisaks paremusjärjestuse koostamise järjekorda, stipendiumi maksmise lõpetamise aega ning stipendiumi suurus osakoormusega õppekaval õppides.

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduspoliitika ja elukestva õppe osakonna kõrghariduse valdkonna nõunik Sigrid Vaher (tel 735 0263; sigrid.vaher@hm.ee) ja peaekspert Kai Treier (tel 735 0742; kai.treier@hm.ee) ning õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusloome valdkonna õigusnõunik Maarja-Liisa Vahi (tel 735 0297; maarja-liisa.vahi@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest muudatusettepanekust ja kahest paragrahvist.

Punktiga 1 täpsustatakse määruse § 3 lõiget 3 ja täiendatakse teise lausega, et esimesel aastal akadeemilisele puhkusele minejad on võrdsustatud esimese semestri üliõpilastega. Üliõpilane, kes peale immatrikuleerimist otsustab kohe suunduda akadeemilisele puhkusele ja tal puuduvad õppetulemused, siis stipendiumi taotlemisel loetakse ta võrdsustatuks esimese aasta esimese semestri üliõpilastega, kuna sisuliselt ei ole tal õppetulemusi, mille alusel kandideerida pingereas. Seega tagamaks võrdsus stipendiumile kandideerimisel, loetaksegi kohe akadeemilisele puhkusele minejad õppesse tagasi tulles võrdseks esimese aasta esimese semetri üliõpilastega, sest õppetulemuste poolest nad seda ongi.

Punktiga 2 täpsustatakse olukorda, kui esimese aasta esimese semestri üliõpilased on võrdsete vastuvõtu tulemustega, mistõttu on vajalik tekitada täiendavad valikukriteeriumid, mis võimaldavad võrdsete vastuvõtupunktidega üliõpilaste osas moodustada paremusjärjestus. Selleks võetakse esimese aasta esimese semestri paremusjärjestuse koostamisel arvesse, kui kandidaatidel on võrdsed tulemused, kas töötatakse õpetajana, kui selle alusel ei ole võimalik panna pingeritta, siis mis erialal õpetajana töötatakse, sellele järgnevalt töökoormust sh enam punkte annab õpitava eriala õpetajana töötamise koormus. Viimasena, kui kõigi eelnevate punktide alusel ei ole võimalik siiski lõpliku pingerida moodustada, vaadatakse eelneva haridustaseme või -astme lõputunnistuse keskmist hinnet. Seega magistriõppe puhul vaadatakse bakalaureuse tunnistuse ning bakalaureuse või integreeritud õppe puhul vaadatakse keskhariduse lõputunnistuse keskmist hinnet.

Punktiga 3 muudetakse sisuliselt paremusjärjestuse koostamise kriteeriumide järjekorda. Kuna praktikas on selgunud, et paremusjärjestuse koostamisel oleks otstarbekam ja mõistlikum võtta arvesse nimetatud kriteeriume veidi teises järjekorras, siis kõrgkoolide ettepanekul muudetakse olemasoleva loetelu järjekorda. Esmalt moodustatakse pingerida õpingute hinnete alusel. Kui sellele järgnevalt on võrdsete tulemustega üliõpilasi, siis võetakse arvesse töötamine õpetajana. Töötamise tõendi saab üliõpilane Eesti hariduse infosüsteemist, kus saab enda kohta vaadata

õpetajana töötamise andmeid ning kuvatavaid andmeid e-tõendina alla laadida. Viimasena vaadatakse eriala silmapaistavaid tulemusi.

Punkti 4 asendab senise mõiste kalendrikuust täpsema määratlusega ehk arvestusega kalendripäevast. Muudatus tuleneb sellest, et stipendiumide väljamaksmine toimub kindlal kuupäeval. Seega võib tekkida olukord, kus üliõpilane on juba eksmatrikuleeritud, kuid stipendiumi oleks tal justkui veel õigus saada ühe kuu. Kuna stipendium on ettenähtud siiski üliõpilasele, siis puudub alus eksmatrikuleeritud isikule väljamakseks. Seega peab olema selgem sõnastus, mis sätestab, et peale eksmatrikuleerimist järgmisest päevast alates ei ole enam õigus saada ka stipendiumi.

Punktiga 5 täpsustatakse stipendiumi suuruse sõnastust ja tuuakse sisse, et maksmine toimub vastavalt õppekava õppekoormusele, kus ja kuidas õpitakse. Välja arvatud osakoormusega õppekavad, millel maksmine toimub üksnes osakoormuse määra järgi. Määrad ise ei muutu. Jääb endiselt kehtima põhimõte, et täiskoormusega õppimisel on üliõpilase stipendiumi suurus 400 eurot kuus. Kui õpitakse aga osakoormusega õppekaval, siis sõltumata reaalsest üliõpilase õppekava täitmise mahust (kas see on täis- või osakoormus), on igal juhul maksimaalselt võimalik saada 250 eurot kuus.

Paragrahvi 2 kohaselt jõustub määrus uuest õppeaastast, kui algab uus stipendiumide taotlemise periood ehk 1. septembrist 2024. a.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse mõjuks on selgem paremusjärjestuse koostamise alus ning võimalus võrdsete tulemuste korral, eelkõige esimese aasta esimese semestri üliõpilaste puhul, võtta arvesse kindlad hindamiskriteeriumid. Teiseks suuremaks mõjuks on õppekavapõhine stipendiumi maksmine, mille tulemusena vaadatakse konkreetse üliõpilase õppekava ja õppekava täitmist stipendiumi taotlemisel. Kolmandaks võib nimetada selgus stipendiumi maksmise lõpetamisel, kui üliõpilane suundub akadeemilisele puhkusele või eksmatrikuleeritakse. Sellisel juhul ei pea kool järgmisel kuul enam üliõpilasele stipendiumi maksma, vaid võib selle lõpetada peale vastava otsuse tegemist.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid, kuna muudatusega tuuakse määрусesse täpsustavad tingimused, mis on stipendiumide maksmisel vajalikud. Sihtgrupp ei laiene ning õppekavasid või stipendiumite suurust ei muudeta.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustub uuest õppeaastast ehk 1. septembrist 2024. a.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Üliõpilaskondade Liidule, Tartu Ülikoolile, Tallinna Ülikoolile ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiale.

Kristel Möller

õigusnõunik

õigus- ja personalipoliitika osakonna juhataja ülesannetes